

*Analys av
allsvenska föreningarnas
ekonomi 2001*

**Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström**

Analys av allsvenska föreningarnas ekonomi 2001

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet i de allsvenska föreningarna för år 2001. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av de allsvenska klubbarna samt deras årsbokslut, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i mkr om ej annat anges.

Allsvenska föreningarnas resultat

Föreningarna i Allsvenskan redovisade 2001 sammantaget ett överskott uppgående till 30,0 mkr (2000: - 13,3 mkr). I detta resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv) på 94,6 mkr (2000: 39,2 mkr).

År 2001 spelade ingen förening i Champions League (C.L), år 2000 ingick i resultatet ett överskott från Helsingborgs IFs deltagande i C.L uppgående till 36,5 mkr. Detta innebär att Allsvenskan från verksamheten exklusive spelaromsättning och C.L redovisade ett underskott 64,6 mkr (2000: - 89,0), vilket är en förbättring med 24,4 mkr jämfört med år 2000.

Resultatets beståndsdelar 2001, mkr

	<u>2001</u>	<u>2000</u>
Driftresultat exklusive Champions League	- 73,0	- 94,0
Driftresultat inklusive Champions League	- 73,0	- 57,5
Spelaromsättning	+ 94,6	+ 39,2
Finansnetto	+ 9,7	- 2,4
Extraordinära poster	0,0	+12,0
Inkomstskatt	-1,3	- 4,6
Redovisat resultat exkl C.L	+ 30,0	- 49,8
Redovisat resultat inkl C.L.	+ 30,0	- 13,3

Tabell 1

Av de 14 föreningarna i Allsvenskan redovisade 7 föreningar överskott och 7 föreningar underskott 2001. Föregående år redovisade 5 föreningar överskott och 9 föreningar underskott.

Såväl resultat som driftresultat varierar kraftigt mellan föreningarna. Av tabell 2 framgår respektive resultat per förening. I driftresultatet är spelarnetto (inklusive avskrivningar spelarförvärv), räntenetto och dispositioner exkluderade. I spelaromsättning netto ingår i resultaträkningen redovisade spelarförsäljningar och spelarköp samt avskrivningar avseende balanserade utgifter för spelarförvärv spelarförvärv, se vidare nedan.

Resultat per allsvensk förening 2001, mkr

	Redovisat re- sultat	Drift- resultat	Spelarom- sättning	Finansnetto och skatt
Malmö FF	+ 54,5	- 16,6	+ 70,9	+ 0,2
Hammarby IF FF	+ 19,6	+ 6,4	+ 1,2	+ 12,0
IF Elfsborg	+ 16,8	- 2,5	+ 19,4	- 0,1
Djurgårdens IF FF	+ 5,4	+ 2,4	+ 3,0	0,0
Örebro SK FK	+ 0,9	- 4,5	+ 5,5	- 0,1
IFK Norrköping	+ 0,3	+ 1,1	0,0	- 0,8
BK Häcken	+ 0,2	- 0,9	+ 1,3	- 0,2
GIF Sundsvall	- 0,7	- 0,7	+ 0,3	- 0,3
Halmstads BK	- 3,3	- 4,4	+ 0,7	+ 0,4
Trelleborgs FF	- 4,2	- 1,6	- 2,6	0,0
Örgryte IS	- 7,0	- 14,9	+ 8,5	- 0,6
AIK	- 11,9	- 10,4	+ 0,1	- 1,6
Helsingborgs IF	- 16,7	- 7,9	- 7,5	- 1,3
IFK Göteborg	- 23,9	- 18,5	- 6,2	+ 0,8
* Allsvenskan totalt	+ 30,0	- 73,0	+ 94,6	+ 8,4

Tabell 2

De redovisade resultaten avser för flersektionsföreningar fotbollsverksamheten, och för koncerner de delar av koncernerna som avser fotbollsverksamhet.

Eventuella dotterbolag som ej bedriver fotbollsverksamhet ingår därför ej.

Detta innebär att resultaten avser följande:

- 1) Malmö FFs fotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 2) Hammarby IF FF med koncernredovisning inklusive Hammarby Fotboll AB utan avdrag för minoritetsandel
- 3) IF Elfsborgs fotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 4) Djurgårdens IF FF inklusive kapitalandel såsom minoritetsägare i Djurgården Fotboll AB
- 5) Örebro SK FK med koncernredovisning inklusive ÖSK Försäljnings AB
- 6) IFK Norrköping i sin helhet (ensektionsförening)
- 7) BK Häckens fotbollsverksamhet inklusive Gothia Cup (flersektionsförening)
- 8) GIF Sundsvall med koncernredovisning inklusive GIF Sundsvall AB (ensektionsförening)
- 9) Halmstads BK i sin helhet (ensektionsförening)
- 10) Trelleborgs FF i sin helhet (ensektionsförening)
- 11) Örgryte ISs fotbollsverksamhet (flersektionsförening) sammanslaget med Promotionsgruppen AB
- 12) AIK Fotboll AB i sin helhet utan avdrag för minoritetspost
- 13) Helsingborgs IF med koncernredovisning inklusive HIF Service AB
- 14) IFK Göteborg med koncernredovisning inklusive IFK Göteborg Promotion AB

Det största överskottet 2001 redovisade Malmö FF med 54,5 mkr, tack vare försäljningen av Zlatan Ibrahimovic.

Det nästa största överskottet redovisade Hammarby IF FF med 19,6 mkr, varav 13,3 mkr kom från försäljningen av aktier i Hammarby Fotboll AB.

Det tredje största överskottet redovisade IF Elfsborg med 16,8 mkr, där intäkterna från spelarförsäljningar uppgick till 21,9 mkr.

Av detta följer att det övriga allsvenska föreningarna tillsammans redovisade ett underskott uppgående till 60,9 mkr.

Det största underskottet redovisade IFK Göteborg med 23,9 mkr, följt av Helsingborgs IF med 16,7 mkr och AIK 11,9 mkr.

I all dessa tre fall har skapade medel från tidigare års Champions League-spel möjliggjort sportsliga satsningar och kostnadsnivåer som inneburit stora underskott.

Naturligtvis är det inte möjligt att fortsätta driva verksamheten med dessa underskott så länge till. Se vidare nedan avsnitt om Eget kapital och soliditet i föreningarna.

Generellt har driftsresultatet exklusive Champions League förbättrats jämfört med 2000.

Endast Hammarby IF FF, Djurgårdens IF FF och IFK Norrköping redovisade positivt driftsresultat, varav för IFK Norrköping detta inte skulle uppnåts utan intäktspost av engångskaraktär. Antalet föreningar som redovisade positivt driftsresultat var dock oförändrat jämfört med föregående år.

Den slutsats som kan dras är att majoriteten av de allsvenska föreningarna blivit alltmer beroende av att kunna redovisa stora positiva netton från spelaromsättning. Vidare har vikten av att kvalificera sig och nå framgångar i de internationella cuperna ökat ytterligare p g a de stora TV-ersättningar, UEFA-ersättningar och publikintäkter som är möjliga där, förutom möjligheten att exponera sina spelare för en internationell marknad. Allt för att uppväga underskott i den ordinarie driften, som i sin tur till stor del beror av spelarlöner som är avtalade i internationell konkurrens. Samtidigt sker kontinuerligt en anpassning från de allsvenska föreningarnas sida till övrig europeisk fotboll där spelarförädling är ett naturligt inslag i den ordinarie verksamheten.

Allsvenska föreningarnas intäkter

De allsvenska föreningarnas intäkter (exklusive ränte- och andra kapitalintäkter) uppgick 2001 till 666 mkr (2000: 529 mkr) vilket var en ökning med knappt 26 %. Häre ingick spelarförsäljningar brutto med 166 mkr (2000: 95 mkr). Under 2000 ingick för övrigt intäkter från Helsingborgs IFs deltagande i Champions League med 52 mkr, vilka inte hade någon motsvarighet under år 2001.

Allsvenska föreningarnas totala intäkter åren 1993 – 2001, mkr

	<u>1993</u>	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>
Drift	195	200	219	220	262	308	318	382	500
Champions league		75	14	42	44	0	61	52	0
Spelarförsäljning	16	23	56	85	103	131	86	95	166
* Totalt	211	298	289	347	409	439	465	529	666
* Genomsnitt/förening	15,1	21,3	20,6	24,8	29,2	31,4	33,2	37,8	47,6
* Drift i % av totalt	92 %	67 %	76 %	63 %	64 %	70 %	68 %	72 %	75%

Tabell 3

Intäkterna från driften av verksamheten (exklusive C.L. och spelarförsäljningar) ökade således med 118 mkr mellan 2000 och 2001. Dessa driftsintäkter har sedan 1994 legat stabilt omkring 70 % av de totala intäkterna.

Intäktsjämförelse mellan åren 2001 och 2000, mkr

	<u>2001</u>	<u>Andel</u>	<u>2000</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>	<u>Förändr mkr</u>
Publik	134,8	20 %	90,1	17 %	+ 50 %	+ 44,7
Reklam & sponsring	159,5	24 %	122,0	23 %	+ 31 %	+ 37,5
Tips- och mediamedel	69,5	10 %	61,6	12 %	+ 13 %	+ 7,9
Lotteri	9,2	1 %	7,5	2 %	+ 23 %	+ 1,7
UEFA-cup	18,4	3 %	16,9	3 %	+ 9 %	+ 1,5
Bidrag	10,4	2 %	6,7	1 %	+ 55 %	+ 3,7
Gothia Cup	34,6	5 %	27,8	5 %	+ 24 %	+ 6,8
Övrigt	63,7	10 %	49,1	9 %	+ 28 %	+ 14,6
* Summa drift exkl C.L.	500,1		381,7			
Champions League	0,0	0 %	52,2	10 %	- 100 %	- 52,2
Spelarförsäljning	166,1	25 %	95,4	18 %	+ 74 %	+ 70,7
* Totalt	666,2	100%	529,3	100%	+ 26 %	+ 136,9

Tabell 4

Den största ökningen i kronor svarade spelarförsäljningen för med 70,7 mkr. Hela denna ökning är hänförlig till en enda affär. Publikintäkterna ökade med hela 44,7 mkr, eller 50 %. Delvis förklaras detta av att Malmö FF och Djurgårdens IF åter spelade i Allsvenskan under år 2001, men det allmänna ökade intresset för fotboll, såväl internationell som svensk och allsvensk är också en viktig förklaring till denna mycket glädjande utveckling.

Som en naturlig följd av det allt starkare fotbollsintresset ökade också intäkterna från reklam och sponsring med 37,5 mkr, eller 31 %.

Tips- och mediamedel inkluderar alla de ersättningar avseende allsvenskt och svenskt cupspel som föreningarna får dels via Svensk Elitfotboll (SEF), från Svenska Spel, TV och gemensamma marknadsprojekt, och dels via Svenska Fotbollförbundet avseende Tipselitmedel.

Den enda minskningen av intäkter svarade C.L.-intäkter för, vilket ju berodde på att Sverige inte hade någon deltagare där under 2001.

Intäkter per förening exklusive finansiella intäkter 2001 & 2000 inklusive & exklusive spelarförsäljningar, mkr.

	År 2001	År 2001	År 2000	År 2000
	Intäkter inkl	Intäkter exkl	Intäkter inkl	Intäkter exkl
	<u>spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>
Malmö FF	117,6	41,2	Superettan	Superettan
AIK	67,7	53,2	69,5	46,7
Helsingborgs IF 1)	64,3	61,6	109,0	94,5
Hammarby IF FF	62,8	59,0	37,9	37,7
BK Häcken 2)	54,8	49,7	45,8	44,8
IF Elfsborg	54,7	32,8	28,6	26,7
Djurgårdens IF FF	43,5	30,8	Superettan	Superettan
IFK Göteborg	35,9	33,2	38,6	31,2
Halmstads BK	33,8	30,2	31,1	28,2
IFK Norrköping	30,5	29,5	22,2	21,4
Örgryte IS	30,2	17,0	46,4	19,4
Örebro SK FK	28,2	21,5	30,3	28,5
GIF Sundsvall	25,3	23,6	15,8	15,8
Trelleborgs FF	16,9	16,8	19,3	15,1
Västra Frölunda IF	Superettan	Superettan	18,0	9,7
GAIS	Superettan	Superettan	16,8	14,2
* Allsvenskan totalt	666,2	500,1	529,3	433,9

1) Varav C.L. 52,2 mkr år 2000

2) Varav Gothia Cup 34,6 mkr år 2001 och 27,8 mkr år 2000

Tabell 5

Man kan bl.a. notera att Helsingborgs IFs intäkter exklusive spelarförsäljningar är närmare fyra gånger så stora som Trelleborgs FFs motsvarande intäkter. Man bör vidare notera att Hammarby IF FF under året utöver ovanstående erhöll intäkter uppgående till 13,3 mkr från aktieförsäljning till extern delägare i Hammarby Fotboll AB.

För övrigt kan man konstatera att fem föreningars intäkter exklusive spelarförsäljningar ligger omkring 30 mkr, samt att de åtta föreningar som redovisar högsta intäkter alla kommer från Skåne-, Göteborgs- eller Stockholmsregionen.

Allsvenska föreningarnas kostnader

Allsvenskans kostnader uppgick år 2001 till 654,2 mkr (2000: 557,4 mkr) vilket var en ökning med drygt 17 %. Av kostnaderna svarade föreningarnas totala personalkostnader (exklusive övergångsersättningar) under 2001 för drygt hälften med 329,1 mkr (2000: 292,4 mkr, varav 10,5 mkr var hänförliga till Helsingborgs IFs deltagande i C.L). Detta innebär en ökning av personalkostnaderna (exklusive kostnader hänförliga till C.L. år 2000) med närmare 17 % jämfört med år 2000.

Kostnadsjämförelse mellan 2001 och 2000, mkr

	<u>2001</u>	<u>Andel</u>	<u>2000</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring %</u>	<u>Förändring mkr</u>
Match- & träning exklusive C.L	90,7	14 %	72,7	13 %	+ 25 %	+ 18,0
Personalkostnader exklusive C.L	329,1	50 %	281,9	51 %	+ 17 %	+ 47,2
Administration	27,2	4 %	15,2	3 %	+ 79 %	+ 12,0
Reklam & sponsring	44,7	7 %	31,9	6 %	+ 40 %	+ 12,8
Lokaler	9,7	2 %	9,1	2 %	+ 7 %	+ 0,6
Gothia Cup	27,1	4 %	24,8	4 %	+ 9 %	+ 2,3
Övrigt	39,9	6 %	37,0	6 %	+ 8 %	+ 2,9
* Summa drift exklusive C.L.	568,4		472,6		+ 20 %	+ 95,8
Spelarförvärv	21,8	3 %	17,1	3 %	+ 27 %	+ 4,7
Avskrivningar spelarförvärv	49,8	8 %	39,1	7 %	+ 27 %	+ 10,7
Övriga avskrivningar	6,0	1 %	4,6	1 %	+ 30 %	+ 1,4
Finansiella kostnader, skatt m m	8,2	1 %	8,3	1 %	+ 4 %	- 0,1
Champions League	0,0	0 %	15,7	3 %	-100 %	- 15,7
* Totalt	654,2	100 %	557,4	100 %	+ 17 %	+ 96,8

Tabell 6

De ökade kostnader för match och träning samt reklam & sponsring skall ses tillsammans med, och som en följd av de ökade matchintäkterna och reklam- & sponsoringintäkterna ovan.

De ökade administrationskostnaderna beror delvis på att föreningarna från och med år 2001 har samma kontoplaner, vilket gör siffrorna mer jämförbara. Tidigare år rapporterades en del av dessa kostnader som en del av övriga kostnader.

Noteras bör att kostnaderna för spelarförvärv (d v s exklusive avskrivningar) ökat med 4,7 mkr, enligt kostnadsjämförelsen ovan. Årets avskrivningar avseende balanserade utgifter för spelarförvärv har dock ökat mer, eller med 10,7 mkr, varför man kan konstatera att föreningarna valt att i högre grad balansera utgifterna för spelarförvärv. Det bokförda värdet av balanserade utgifter för spelarförvärv som redovisas på balansräkningen, se vidare nedan, har dock minskat för första gången sen 1995.

Spelarlönernas utveckling (exkl sociala avgifter) de 6 senaste åren framgår av uppställningen nedan. Ökningen mellan 2000 och 2001 var 1,7 % inklusive Champions League, och 9,0 % exklusive Champions League.

Spelarlöner följande är i båda tabellerna exklusive sociala avgifter.

I driftkostnaderna ingår löner och sociala avgifter samt alla andra kostnader förutom finansiella kostnader och kostnader för spelarförvärv.

Spelarlönernas utveckling, inkl C.L, 1996-2001, mkr

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Spelarlöner	68,5	82,1	102,3	136,5	144,5	147,0
Driftskostnader exkl räntor o spelarförvärv	273,8	311,2	367,5	426,1	492,9	574,4
Ökning spelarlöner	37,0%	19,9%	24,6%	33,4%	5,9%	+ 1,7%
Spel.lönens andel av driftskostn	25,0%	26,4%	27,8%	32,0%	29,3%	25,6%

Tabell 7

Under de senaste 6 åren har spelarlönerna exkl sociala avgifter inklusive C.L mer än fördubblats. Spelarlönernas andel av driftskostnaderna har från 1996 fram till och med år 1999 ökat från 25,0 % till 32,0% för att därefter minska till 25,6 % år 2001.

Spelarlönernas utveckling, exkl C.L, 1999-2001, mkr

	1999	2000	2001
Spelarlöner exkl C.L.	121,4	134,9	147,0
Driftkostnader exkl räntor, spelarförv & C.L	404,4	475,7	574,4
Ökning spelarlöner exkl C.L		+ 11,1%	+ 9,0%
Spelarlönens andel av drift exkl C.L	30,0%	28,3%	25,6%

Tabell 8

Av ökning med 9,0 % beror 6,9 %-enheter av att Malmö FF och Djurgårdens IF FF spelade i Allsvenskan år 2001 och i Superettan år 2000. Spelarlönernas andel av driftskostnaderna har dock minskat från 30,0 % år 1999 till 25,6 % år 2001.

Kostnader per förening 2001 och 2000 inkl & exkl spelarförv, mkr.

	År 2001	År 2001	År 2000	År 2000
	Kostnader inkl	Kostnader exkl	Kostnader inkl	Kostnader exkl
	<u>spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>
Helsingborgs IF 1)	81,3	71,0	89,0	80,4
AIK	79,7	65,2	89,5	75,1
Malmö FF	65,0	59,6	Superettan	Superettan
IFK Göteborg	60,7	51,8	52,7	44,5
Hammarby IF FF	56,4	53,8	50,5	46,9
BK Häcken 2)	54,7	50,9	47,9	46,0
IF Elfsborg	38,2	35,8	29,1	28,1
Djurgårdens IF FF	38,2	28,6	Superettan	Superettan
Halmstads BK	37,5	34,5	33,4	31,5
Örgryte IS	37,2	32,5	35,9	34,7
IFK Norrköping	30,3	29,2	27,9	25,9
Örebro SK FK	28,0	26,8	27,3	25,5
GIF Sundsvall	25,9	24,5	15,8	14,6
Trelleborgs FF	21,1	18,4	23,3	20,7
GAIS	Superettan	Superettan	18,0	14,5
Västra Frölunda IF	Superettan	Superettan	17,1	12,8
* Allsvenskan totalt	654,2	582,6	557,4	501,2

1) Varav C.L. 15,7 mkr år 2000.

2) Varav Gothia Cup år 2001 27,1 mkr respektive 24,7 mkr år 2000. Jämför intäkter ovan.

Tabell 9

Spelartransfers

Allsvenskans spelarförsäljningar slog rekord år 2001 med 166,1 mkr (2000: 95,4 mkr). Av Allsvenskans totala spelarförsäljningar svarar Malmö FF för 76,4 mkr och IF Elfsborg för 21,9 mkr, d v s tillsammans för 98,3 mkr vilket motsvarar närmare 60 % av det totala spelarförsäljningsvärdet.

Under 2001 har antalet allsvenska klubbar som balanserar sina utgifter för spelarköp ökat till 13 från 12 föregående år, och året dessförinnan 7.

De totala spelarköpen 2001 uppgick till 60,1 mkr (2000: 110,4 mkr) varav 21,7 kr kostnadsförts direkt (2000: 17,1 mkr) och 38,4 mkr bokförts i balansräkningen (2000: 93,3 mkr).

Minskningen av utgifterna för spelarförvärv beror delvis av att inkomsterna från försäljningar, som ju finansierar förvärven, för de flesta föreningarna (d v s exklusive de två nämnda ovan) minskat, att de två nämnda föreningarna ovan och ytterligare någon som haft ökade försäljningsintäkter valt att ej direkt återinvestera hela erhållna beloppen utan sprida investeringarna framåt i tiden över flera år, samt att AIKs (1999) och Helsingborgs IFs (2000) C-L-spel genererade medel för investeringar som främst gjordes under år 2000.

Spelarförsäljningar och spelarförvärv 1995-2001, mkr

	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>
Spelarförsäljningar	23,0	56,0	85,0	102,5	131,1	86,7	95,4	166,1
Spelarförvärv, dir kostn.förda	28,0	36,0	40,0	61,8	47,8	36,6	17,1	21,7
Spelarförvärv, balanserade				21,7	34,1	26,9	93,3	38,4

1)

1) Uppgift saknas 1996 och tidigare

Tabell 10

Vid de allsvenska klubbarnas spelarförsäljningar erhöles beloppsmässigt 76 % (2000: 70%) från utländska klubbar, 9 % (2000: 5%) från svenska klubbar i lägre serier och 15 % (2000: 25%) var försäljningar mellan allsvenska klubbar.

Spelarförvärven gjordes till 30 % från utländska klubbar (2000: 50 %), 42 % från allsvenska klubbar (2000: 25 %) och 28 % från klubbar i lägre serier (2000: 30 %).

Transferflöde 2001

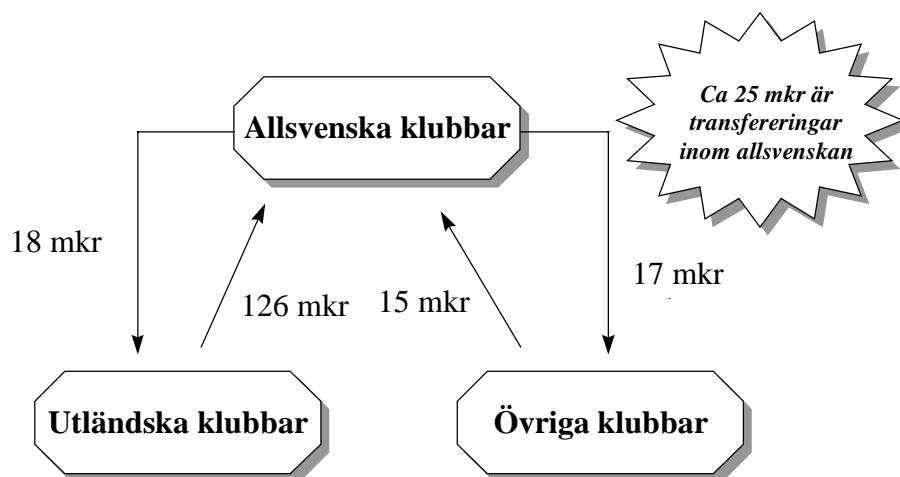


Bild 1

Under 2001 erhöj de allsvenska föreningarna 126 mkr i ersättningar från utländska klubbar (2000: 68 mkr), och 15 mkr i ersättningar från övriga föreningar utanför Allsvenskan (2000: 5 mkr). De allsvenska föreningarna betalade 18 mkr i övergångssummor till utländska klubbar (2000: 53 mkr) och 17 mkr till andra klubbar (2000: 32 mkr). Mellan de allsvenska klubbarna betalades övergångssummor totalt uppgående till 25 mkr (2000: 25 mkr).

Balanserat värde externa spelarförvärv 1994-2001, mkr

	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>
Bokfört spelarkapital	6,6	8,8	11,4	17,5	28,9	33,1	82,1	65,6
Antal fören. som bal. utg.	4	4	5	5	7	7	12	13

Tabell 11

Antalet föreningar som balanserade externa spelarförvärv i balansräkningen var 13 stycken under 2001 (2000: 12). Det totala balanserade värdet i de allsvenska föreningarna 2001 uppgick till 65,6 mkr (2000: 82,1 mkr).

Antal lag som balanserar spelarvärden har således ökat, men det bokförda spelarkapitalet har samtidigt minskat.

De föreningar som balanserar sina spelarköp är homogena när det gäller såväl värderings- som avskrivningsprincip. Genomgående värderas spelarna till anskaffningsvärde och skrivs av över spelarnas ursprungliga kontraktstid med den nya klubben, allt enligt den svenska elitlicensens redovisningsregler. De spelare som aktiveras är genomgående externa spelarförvärv och det är inte fråga om att balansera kostnader för egna produkter. Såväl värderings- som avskrivningsprinciper följer för övrigt internationell praxis.

Föreningar som balanserar utgifter för spelarförvärv

	<u>Balanserat värde 2001, mkr</u>	<u>Balanserat värde 2000, mkr</u>
Helsingborgs IF	18,2	29,4
AIK Fotboll AB	13,1	21,6
Malmö FF	12,8	Superettan
IFK Göteborg	5,7	10,4
Halmstads BK	4,1	2,7
Örgryte IS	3,7	3,4
IF Elfsborg	3,4	0,0
Hammarby IF FF	1,5	4,4
Örebro SK FK	0,9	1,6
Trelleborgs FF	0,9	3,1
IFK Norrköping	0,7	1,0
GIF Sundsvall	0,5	1,2
BK Häcken	0,1	2,5
GAIS	Superettan	0,8
* Totalt	65,6	82,1

Tabell 12

Allsvenska föreningarnas egna kapital, soliditet och likviditet

De allsvenska föreningarna redovisade ett samlat eget kapital uppgående till 137,0 mkr för 2001 (2000: 101,5 mkr), vilket motsvarade en soliditet uppgående till 36 % (2000: 29 %). Av dessa stod Malmö FF för 56,3 mkr och IFK Göteborg för 27,8 mkr. Av de allsvenska klubbarna redovisar 12 klubbar (2000: 9) ett positivt eget kapital och 2 klubbar (2000: 5) kapitalunderskott.

		<u>Eget kapital,</u>	<u>Totalt kapital,</u>	<u>Soliditet</u>	<u>ElitlicenskONSEKvens</u>
		<u>mkr</u>	<u>mkr</u>		
Malmö FF		+ 56,3	71,9	78 %	Licens
IFK Göteborg		+ 27,8	44,0	63 %	Licens
IF Elfsborg		+ 13,5	35,9	38 %	Licens
Halmstads BK		+ 12,9	26,9	48 %	Licens
AIK Fotboll AB	1)	+ 12,7	60,9	21 %	Licens
Örgryte IS		+ 3,8	22,5	17 %	Licens
Hammarby IF FF	2)	+ 3,7	13,8	27 %	Licens
Helsingborgs IF		+ 3,7	36,0	10 %	Licens
IFK Norrköping		+ 2,1	15,3	14 %	Licens
Trelleborgs FF		+ 1,7	6,8	25 %	Licens
BK Häcken		+ 0,5	13,4	4 %	Licens
Djurgårdens IF FF		+ 0,1	9,8	1 %	Licens
GIF Sundsvall		- 0,9	8,2	Negativ	Handlingsplan
Örebro SK FK		- 0,9	15,0	Negativ	Handlingsplan
* Totalt		+137,0	380,4	36 %	

- 1) Fotbollsverksamheten bedrevs under år 2001 i AIK Fotboll AB. Även föreningen AIK, som är medlemmen i SvFF hade positivt eget kapital + 5,3 mkr.
- 2) Fotbollsverksamheten bedrevs under år 2001 i Hammarby IF FF, som är medlemmen i SvFF. Balansräkning justerad för bokförda spelarvärden som överfördes till Hammarby Fotboll AB på bokslutsdagen. Även Hammarby Fotboll AB, där fotbollsverksamheten kommer att bedrivas under år 2002 hade positivt eget kapital + 0,1 mkr.

Tabell 13

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och superettan. Denna licens träder i kraft från och med år 2002, och baserar sig på boksluten år 2001.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en förening inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året (d v s vid första tillfället under år 2002) skall uppnå minst noll i eget kapital.

Om handlingsplanen är uppenbart orealistisk avkrävs föreningen att senast den 1/9 inlämna en kontrollbalansräkning per den 30/6. Om även den visar negativt eget kapital sker degradering nästföljande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i november (vid första tillfället november 2002).

Följer föreningen en godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut (d v s årsbokslut avseende år 2002 vid första tillfället) erhålles elitlicens.

Om man inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut (d v s årsbokslutet avseende år 2002 vid första tillfället) fortfarande har negativt eget kapital åläggs föreningen att upprätta en kontrollbalansräkning per den 30 juni senast den 1 september (d v s vid första tillfället år 2003). Om denna visar negativt eget kapital och synnerliga skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkommande säsong (d v s vid första tillfället inför säsongen år 2004) Beslut om detta fattas av Representantskapet i november (vid första tillfället november 2003).

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Allsvenska föreningarnas egna kapital och redovisade resultat 2001, mkr

	<u>Eget kapital</u>	<u>Resultat</u>
Malmö FF	+ 56,3	+ 54,5
IFK Göteborg	+ 27,8	- 23,9
IF Elfsborg	+ 13,5	+ 16,8
Halmstads BK	+ 12,9	- 3,3
AIK Fotboll AB	+ 12,7	- 11,9
Örgryte IS	+ 3,8	- 7,0
Hammarby IF FF	+ 3,7	+ 19,6
Helsingborgs IF	+ 3,7	- 16,7
IFK Norrköping	+ 2,1	+ 0,3
Trelleborgs FF	+ 1,7	- 4,2
BK Häcken	+ 0,5	+ 0,2
Djurgårdens IF FF	+ 0,1	+ 5,4
GIF Sundsvall 1)	- 0,9	- 0,7
Örebro SK FK	- 0,9	+ 0,9
* Totalt	+ 137,0	+ 30,0

Tabell 14

Samband mellan föreningarnas utgifter och tabellposition

Med utgifter avses här årets totala kostnader, exklusive avskrivningar avseende balanserade utgifter för spelarförvärv, och inklusive årets utgifter för balanserade spelarförvärv.

	<u>Rangordning efter utgifter</u>	<u>Tabellposition</u>
Malmö FF	1	9
Helsingborgs IF	2	5
AIK	3	3
IFK Göteborg	4	4
Hammarby IF FF	5	1
BK Häcken inkl Gothia Cup	6	13
IF Elfsborg	7	10
Halmstads BK	8	7
Djurgårdens IF FF	9	2
Örgryte IS	10	6
IFK Norrköping	11	12
Örebro SK FK	12	8
GIF Sundsvall	13	11
Trelleborgs FF	14	14

Tabell 15

Slutsatsen av ovanstående är att det för de flesta föreningarna synes råda ett samband mellan rangordningen utifrån årets utgifter och årets tabellposition.

Malmö FF fick tack vare spelarförsäljning till utlandet under året resurser för att investera för framtiden, vilket gjordes under 2001 och förklarar dess tätposition i rangordningen efter utgifter.

BK Häckens utgifter ovan inkluderar Gothia Cup. Om Gothia Cup exkluderades skulle Häckens utgiftsranking bli 13, och de mellan BK Häckens position ovan och 13 bli uppflyttade en placering i utgiftsrankingen.

Sammanfattning

Både intäkter och kostnader ökade i Allsvenskan under år 2001 jämfört med år 2000.

Allsvenskan som helhet ökade sina intäkter med 26 % under 2001 till 666,2 mkr inklusive spelarförsäljningar, och exklusive finansiella intäkter. Den främsta förklaringen är en enda spelarförsäljning som Malmö FF gjorde under året.

Betydelsefullt var också att de båda storklubbarna Malmö FF och Djurgårdens IF FF åter spelade i Allsvenskan år 2001, efter att spelat i superettan år 2000.

Den genomsnittliga intäkten per förening uppgick till 47,6 mkr (2000: 37,8 mkr)

Kostnaderna ökade med 17 % till 654,2 mkr.

Den genomsnittliga kostnaden per förening uppgick till 46,7 mkr (2000: 39,8 mkr)

Den genomsnittliga spelarlönen uppgick till 39.775 kr/månad vid 12 månaders anställning (2000: 36.500 kr exklusive Champions League). Av ökning med 9,0 % beror 6,9 %-enheter av att Malmö FF och Djurgårdens IF FF spelade i Allsvenskan år 2001 och i Superettan år 2000.

Spelarlönernas andel av driftskostnaderna har minskat från 30,0 % år 1999 till 28,3 % år 2000 och 25,6 % år 2001.

Föreningarna i Allsvenskan redovisade 2001 sammantaget ett överskott uppgående till 30,0 mkr inklusive finansiella poster (2000: - 13,3 mkr inklusive Champions League-spel som gav ett överskott + 36,5 mkr). I årets resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv) på 94,6 mkr (2000: +39,2 mkr). Detta innebär att resultatet från verksamhet exklusive spelaromsättning för föreningarna i Allsvenskan var ett underskott 64,6 mkr (2000: -52,5 mkr), vilket är en försämring med 12,1 mkr jämfört med år 2000.

Trenden håller i sig att Allsvenskan blir allt mer beroende av stora överskott från spelartransfer samt framgångar i de internationella cuperna för att kunna finansiera underskott i den övriga driften. En anpassning sker kontinuerligt från de allsvenska klubbarnas sida till övrig europeisk fotboll där spelarförädling är ett naturligt inslag i den ordinarie verksamheten.

Finansiellt redovisade föreningarna i Allsvenskan ett samlat eget kapital uppgående till + 137,0 mkr för 2001 (2000: + 101,5 mkr). Den främsta förklaringen till denna förbättring är årets resultat. Malmö FF passerade 2001 IFK Göteborg som Sveriges rikaste förening, med 56,3 mkr i eget kapital.

Av föreningarna i Allsvenskan redovisar tolv stycken ett positivt eget kapital, och två stycken ett kapitalunderskott. Föregående år redovisade nio föreningar ett positivt eget kapital och fem föreningar ett kapitalunderskott. Utvecklingen kan därför sägas gå i rätt riktning, såväl det egna kapitalets samlade storlek som antal föreningar med positivt eget kapital ökade under år 2001.

Allmänt sett är dock fortfarande de flesta föreningarna underkapitaliserade. Vägar att stärka sina positioner kan t ex vara satsningar på spelarförädlingar med syfte vidareförsäljning till allsvenska eller utland, ökade publikintäkter, mer prestationsbundna

spelarsättningar, inkomstbringande sidoverksamheter som tar till vara varumärkets mervärde samt anskaffande av externt riskkapital.

Idrottsverksamhets särart är att man i verksamheten har att arbeta parallellt med såväl verksamhetsmål i form av sportsliga elitmål och sociala idrottsliga breddmål, som ekonomiska mål. Styrningen för att hitta balansen mellan dessa mål är inte lätt. Detta kan också vara en viktig förklaring till att föreningarna har svårt att bygga upp ett eget kapital. Kostnadsbesparingar leder lätt till sämre förutsättningar att nå verksamhetsmålen, vilka hos bl.a. många supporters ofta får den största uppmärksamheten. Införandet av Elitlicensen har dock inneburit att förståelsen för att inte ha negativt eget kapital har ökat högst väsentligt.

För de flesta föreningar i Allsvenskan synes det råda ett samband mellan rangordningen utifrån utgifter och årets tabellposition.

Det finns dock anledning att uppmärksamma t.ex. Djurgårdens IF FF som med gott ledarskap lyckats kompensera de lägre ekonomiska resurser de haft till förfogande, så att de därigenom nått goda sportsliga resultat.

Förmågan att kunna hushålla med resurser är ju per definition ordet ekonomi, varför det därför säkert finns anledning för fler föreningar att ta lärdom av arbetssätten i Djurgårdens IF FF.

*Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström*